

Remissyttrande över SOU 2023:78 Hemlig dataavläsning - utvärdering och permanent lagstiftning (Ju2023/02690)

Tingsrätten vill inledningsvis framhålla att lagen om hemlig dataavläsning har varit i kraft under en förhållandevis kort tid, vilket försvårar möjligheten att göra en ingående analys av den hittillsvarande tillämpningen. Som framhållits i utredningen bör en analys av tvångsmedlet grunda sig på ett empiriskt underlag som innefattar såväl kvantitativa som kvalitativa uppgifter. Det underlag som utredningen lagt till grund för sin analys utgörs i huvudsak av olika uppgifter från de årliga redovisningar som de brottsbekämpande myndigheterna lämnat om hemlig tvångsmedelsanvändning (närmast statistikuppgifter) och ett antal fallbeskrivningar – som de brottsbekämpande myndigheterna själva författat – där erfarenheten av hemlig dataavläsning beskrivits som positiv. Enligt tingsrätten är underlaget avseende den hittillsvarande tillämpningen inte tillräckligt för att en ingående analys ska kunna ske av behov, nytta eller integritetsintrång. Till detta kommer – vilket också konstaterats i utredningen – den omständigheten att rättsområdet för hemliga tvångsmedel är under pågående utveckling, vilket försvårar möjligheterna både att överblicka regelverket och att göra bedömningar avseende vilken nytta och vilka integritetsintrång som tvångsmedlen ger upphov till. I det avseendet kan noteras att tillämpningsområdet för hemlig dataavläsning nyligen utvidgats, att ytterligare utvidgningar föreslagits i andra lagstiftningsärenden samt att nu aktuell utredning innehåller olika utvidgningsförslag.

Tingsrätten avstyrker mot den nämnda bakgrunden att reglerna om hemlig dataavläsning nu görs permanenta. Enligt tingsrätten bör den tillfälliga lagen om hemlig dataavläsning i stället förlängas för att möjliggöra en ny och mer ingående utvärdering av tvångsmedlet vid ett senare tillfälle. Om slutsatsen vid en sådan framtida utvärdering blir att tvångsmedlet ska permanentas bör åter övervägas om bestämmelserna om hemlig dataavläsning ska integreras bland övriga bestämmelser om hemliga tvångsmedel, i syfte att underlätta tillämpningen.

Vad gäller utformningen av de författningsförslag som utredningen lagt fram vill tingsrätten lämna följande synpunkter. I 18 § stadgas att i ett tillstånd till hemlig dataavläsning ska det anges bl.a. vilken uppgiftstyp som får inhämtas. I 2 § tredje stycket stadgas att ett tillstånd till hemlig dataavläsning omfattar uppgiftstyperna i första stycket 1–3 och 6, om inget annat särskilt beslutas eller framgår av andra bestämmelser. Enligt tingsrättens mening är det något oklart hur dessa bestämmelser förhåller sig till varandra. Är en domstol skyldig att i ett tillstånd ange vilka

uppgiftstyper som får inhämtas eller kan domstolen i merparten av fallen underlåta detta med hänvisning till bestämmelsen i 2 § tredje stycket? Om bestämmelsen i 2 § tredje stycket ska införas framstår det vidare som mer naturligt att flytta den till 18 § eftersom det finns ett nära samband mellan bestämmelserna.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Lena Egelin, chefsrådmannen Maria Edwardsson och rådmannen David Löfgren. Föredragande har varit tingsfiskalen Mattias Attorps.

Lena Egelin

Mattias Attorps